

**Durmuş Hocaoğlu**

## **Dersimiz Milliyetçilik: XVII**

### **Pozitif Milliyetçilik: 16**

Yeniçağ., “Analiz”, 09 Nisan 2007, Pazartesi., s.08  
“Analiz” Sıra No: 513; 2007-028; Nisan-05

**YENİÇAĞ**

Gasset mühim bir insan ve mühim şeyler söylüyor; dediklerini ve demek istediklerini cem’ eyleyerek hulâsa edelim: 1: Millet statik bir varlık değil dinamik bir varlık, dâimî sûrette oluş hâlinde olan bir süreçtir – bizzat “millet” ve ‘ümme’t’, ‘şa’b’, ‘kavim’, ‘halk’, ‘budun’, ‘natio(n)’, ‘people’/‘populus’, ‘laos’, ‘etnos’, ‘gens’ ve ilââhir müderâdifleri ve/ya ilgili ve ilintili kavramlar da dâhil olmak üzere; 2: Binâenaleyh hiçbir millet “şimdi” ne ise mâzide de aynen öyle olmadığı gibi istikbâlde dahi aynen öyle kalmayacaktır; bizzat yukarıda muhtasaran tâdat ettiğimiz kavramlar da dâhil olmak üzere; 3: Bu değişim prosesine uyum göstermekte zorlanan cemiyetlerin yeri tarihin mezarlığıdır; 4: Biz Avrupalı milletler dahi bu kanundan müstağnî olamayız elbette; nitekim Avrupa’ya ilk geldiğimizde ne isek bugün aynı değiliz; çünkü format değiştirdik, daha bir alt seviyeden daha bir üst seviyeye terfi’ ettik, geri gitmedik, ileri gittik, tereddî etmedik tekâmül ettik; bu tekâmülü başaramasaydık işte o zaman tarihte nâmı nişânı kalmamış kavimler zümresine biz de ilhak olurduk; 5: Ancak Zaman Oku muttasıl ilerlemeye devam ediyor; öyle ki, şimdi, tarihin kırıldığı bir noktaya varmış bulunuyoruz. Bu noktanın “kırılma” vasfı, tarihin akışının hâsil ettiği zorlamadan mütevelliddir: Tarih Biz’i teste tâbi’ tutmakta, zorlamakta, rasyonel bir değişmeye icbar etmektedir. Ve yine öyle ki, bu kırılma noktasında da, daha evvelki başarılarımızı tekrar etmek ve sâhip bulunduğumuz bu hâlden daha üst bir hâle terfi’ etmeye mecbûruz, aksi, izmihlâldir. 6: Bu yeni hâl ise, bir millet ve bir millî devlet hâlinde teşkîlatlanmış olmaktan, daha üst seviyedeki bir başka (tür) millet ve bir başka (tür) millî devlet hâlinde teşkîlatlanmağa geçmekten ibârettir.

Gasset’nin Avrupa için elzem gördüğü bu “yeni yapılanma”, kendisinden yûzonaltı yıl evvel, 1814’de, Saint-Simon’un Augustin Thierry ile birlikte te’lif ettiği “Avrupa Cemiyetinin Yeniden Teşkîlatlanmasına Dâir” [*De La Réorganisation de La Société Européenne.*, A Paris., Chez Adrien Égron, Delaunay, Librairie, Palais Royal] isimli küçük hacimli ama mühim eserinde dile getirdiği fikirlerle büyük paralellikler arz etmektedir. Orada da müellifler, bir buhran yaşayan Avrupa’nın kurtuluşunun, radikal bir tahavvülâtтан geçtiğini ileri sürüyorlardı; o zaman onların gerekçeleri ulus-devletler arası çatışmalar ve Napolyon harplerinin yıkıcılığı idi. Gasset’nin 1930’da ileri sürdüğü gerekçe ise esas olarak Sovyet tehdîdi olmaktadır; ama belli ki bu tehdîdin asıl beslendiği kaynak olarak, herbirisi kendi felâhını yek diğerinin felâketinde arayan çatışmacı ve yırtıcı ulus-devletler hâlinde teşkîlatlanmış Avrupalıların kendilerini görmekte ve onları yeni bir büyük millî kimlik ve yeni bir büyük millî devlet halinde

teşkilatlanmaya çağırılmaktadır ki bu da, O'nun, hemen hemen diğer bütün Avrupa Birliği müdâfii elitler gibi Saint-Simon ile buluştuğu müşterek noktayı teşkil etmektedir.

İmdi, vâkıa Saint-Simon'un asrında ulus-devletler gelişmesini sürdürdü ve Avrupa da zirveye o çağda çıktı; ancak gerginlikler azalmayıp bilâkis daha da büyüdü ve sonu *Avrupa'nın topyekûn cinnet hâlindeki ölümüne düellosu* demek olan iki büyük cihan harbi oldu. İşte, Gasset, tedirginlik dolu başeserini bu iki harp arasında kaleme aldı ve bir bakıma da ikincisinin felâketinin kehânetinde bulundu.

★★★

İmdi geliyoruz asıl mevzûmuzla alâkalı husûsa.

Gasset, bir hâin-i vatan ve hâin-i millet değil; ancak, samimî inancı odur ki, kendi çağında 'alışlagelmiş' olan ulus-devlet, millet ve milliyetçilik anlayışları mîadını doldurmağa yüz tutmuş olmakla statükonun aynıyla muhafazada ısrar edilmesi hâlinde küllî bir büyük çöküş kaçınılmaz olacaktır; o hâlde işbu devlet, millet ve milliyetçilikler daha üst seviyede olanları ile 'aşılmalıdır'.

Bu görüşlerin doğruluk veya yanlışlığı ayrı bir bahis olmakla berâber, bizâtihi millet ve milliyetçiliği red, inkâr, iptal ve ilga değil, bilâkis daha da bir üst seviyede olanıyla aşmayı öngörmekle, pozitif ve hattâ ziyâdesiyle pozitif bir tavır olduğu âşikârdır.



Saint-Simon'un, bahse konu kitabını kaleme aldığı tarihten iki yıl önce (1812), Napolyon İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altındaki Avrupa

- 1799'da Fransa
- Napolyon'un 1812'ye kadar Fransa'ya ilhak ettiği topraklar
- Napolyon'un kontrolündeki topraklar
- Napolyon'un müttefikleri
- Büyük Muharebeler